

چکیده

مقدمه: سلامت یکی از اصلی‌ترین عوامل انجام فعالیت‌های روزمره، کسب مهارت و تداوم بقا در زندگی انسان‌ها است. نابرابری اجتماعی اقتصادی با سلامت افراد رابطه نزدیک دارد و میزان بروز، میزان بقا، دسترسی به خدمات سلامت، تشخیص به موقع بیماری، انتخاب نوع درمان، و مرگ‌ومیر ناشی از آن تحت تاثیر وضعیت اجتماعی اقتصادی افراد قرار می‌گیرد. از این رو مطالعه حاضر بصورت کلان به منظور مشخص کردن اختلاف اجتماعی-اقتصادی و تاثیر آن بر سلامت افراد بین استان‌های کشور جهت کمک به سیاست‌گذاران برای برنامه ریزی و اتخاذ تصمیمات مقتضی انجام شده است.

روش پژوهش: در پژوهش حاضر رابطه بین بروز سرطان مری و متغیرهای اجتماعی-اقتصادی در فاصله سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۵ در استان‌های کشور با استفاده از روش داده‌های تابلویی بررسی شده است. اطلاعات مربوط به بروز سرطان مری از اداره سرطان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و اطلاعات مربوط به متغیرهای اجتماعی-اقتصادی از مرکز آمار ایران و سایت این مرکز گردآوری شده است.

یافته‌ها: در این مطالعه، در زنان فقط نرخ باسوادی با بروز سرطان مری دارای رابطه معنادار و معکوس بوده است. در مردان نرخ باسوادی با بروز سرطان مری رابطه معنادار و معکوس نشان داد همچنین بین نرخ شهرنشینی و بروز سرطان مری رابطه معنادار و معکوس برقرار بوده است. حال آنکه هم در زنان و هم در مردان نرخ بیکاری و مخارج خانوار رابطه معناداری با بروز سرطان مری نشان نداده است.

نتیجه‌گیری: روند بروز سرطان مری در زنان و مردان طی دوره مورد بررسی افزایشی بوده و اختلافات اجتماعی اقتصادی بین استان‌ها وجود دارد. از آنجا که در هر دو جنس نرخ باسوادی رابطه معکوس با بروز سرطان مری نشان می‌دهد انتظار می‌رود سیاستگذاران از طریق آموزش و سرمایه گذاری در نیروی انسانی سلامت را بهبود بخشند. با توجه به موارد پیش گفته تحقیقات بیشتری برای توضیح تفاوت در بروز سرطان مری در سراسر استان‌ها و همچنین در واحدهای جغرافیایی کوچک و در سطح فردی برای طراحی بهتر برنامه کنترل سرطان مری ضروری است.

کلیدواژه‌ها: داده‌های تابلویی، سرطان مری، متغیرهای اجتماعی-اقتصادی، بروز سرطان، ایران.